

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başvuru Numarası : 2013/988
Karar Tarihi : 10/3/2015

Başkan : Alparslan ALTAN
Üyeler : Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Engin YILDIRIM
Celal Mümtaz AKINCI
Raportör Yrd. : Gökçe GÜLTEKİN
Başvurucu : Nedim ERKUŞ
Vekili : Av. Cevat BALTA

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, 2/4/2007 tarihinde açtığı vekâlet alacağına tahsiline ilişkin alacak davasında usul ve yasaya uygun yargılama yapılmadığını, yargılamanın makul sürede sonuçlanmadığını, Yargıtay kararlarının gerekçesiz olduğunu belirterek, adil yargılanma hakkının, eşitlik ilkesinin ve angarya yasağının ihlal edildiğini ileri sürmüştü, yargılamanın yenilenmesi ile 19/3/1969 tarih ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 174. maddesinin ikinci fıkrasının kısmen iptalini talep etmiştir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 31/1/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılmıştır. Dilekçe ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde Komisyona sunulmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Üçüncü Komisyonunca 21/7/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına, dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 16/10/2014 tarihinde, kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru konusu olay ve olgular ile başvurunun bir örneği görüş için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. Adalet Bakanlığının 30/10/2014 tarihli yazısında, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine atfen, başvuru hakkında görüş sunulmayacağı bildirilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve UYAP aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu, 2/4/2007 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2007/145 sayılı dosyasında E.G. ve A.O.T. aleyhine alacak davası açmış, davalıların vekili olarak takip ettiği davanın ilâmlı icra aşamasında sebepsiz olarak vekâletten azledildiğini, vekâlet ücretinin ödenmediğini ileri sürerek, vekâlet ücretinin 20.000,00 TL tutarındaki kısmının tahsilini talep etmiştir.

8. Başvurucu, vekil sıfatıyla takip ettiği işlerle ilgili hak ettiği vekâlet ücretinin tahsili talebiyle E.G. ve A.O.T. hakkında Ankara 12. İcra Müdürlüğünün E.2007/5798 sayılı dosyasında icra takibi başlatmış, takibe itiraz edilmesi üzerine 31/7/2007 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2007/327 sayılı dosyasında itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesini talep etmiştir.

9. Mahkemece, 29/1/2009 tarihli kararlar aralarında hukuki ve fiili bağlantı olduğu gerekçesiyle Mahkemenin E.2007/327 sayılı dosyasının, E.2007/145 sayılı dava dosyasında birleştirilmesine karar verilmiştir.

10. Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 29/1/2009 tarih ve E.2009/145, K.2009/5 sayılı kararıyla asıl davanın kabulüne, birleşen davanın kısmen kabulüne hükmedilmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"Asıl davada :

...

Dava, müvekkili avukat tarafından davalılar adına yürütülen dava neticesinde alınan ilâmın icrası sebebiyle, icra vekâlet ücreti alacağına ilişkindir. Davalılar haklı azil nedeniyle bu ücretin istenemeyeceği iddiasındadır. Azil işbu davanın açılmasından sonra yapılmış olup, haklı bir nedene dayandığı ispat edilememiştir. Bu sebeple avukatlık ücretine hak kazanılmıştır.

..

Birleşen davada: (Mahkememizin 2007/327 E sayılı dosyası)

Toplanan tüm deliller birlikte değerlendirildiğinde, davacının avukat sıfatıyla davalılar adına "Kamulaştırmasız el atma nedeniyle tazminat" talebi ile açtığı dava neticesinde, 25. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2003/605, K.2004/105 sayılı ilâmını elde ettiği, ilâmın icrası için 12. İcra Müdürlüğünün E.2007/5798 sayılı dosyasında takibe geçtiği, takipte ilâm ile hüküm altına alınan karşı taraf vekâlet ücreti 35.892,15 TL ile 13. İcra Müdürlüğünün 2004/9283 sayılı dosyasındaki karşı taraf icra vekâlet ücretinin talep edildiği anlaşılmaktadır. Davacı, vekil sıfatıyla sonuçlandırdığı ve karşı taraftan azil tarihine kadar tahsil ettiği veya tahsil etmiş sayılabileceği ücretleri isteyebilir. Söz konusu ilâmın icraya konulmasından sonra iş sahipleri davalılar tarafından davacıya keşide edilen 23/2/2007 tarihli ihtarla, tahsilat ve takip işlemlerinin bir sonraki yazılı talimatlarına kadar durdurulması talep edilmiş, davacıya bu nedenle müteakip işlemlere devam imkanı verilmemiştir. Bu durumda, davacı avukatın vekâlet ücretine hak kazandığı kabul edilmiştir. Davaya konu edilen vekâlet ücreti, ilâm ile karşı tarafa yüklenen avukatlık ücreti ve

bu ilâmın icrası nedeniyle karşı tarafa yüklenen vekâlet ücretine ilişkindir. Davacının her iki iş yönünden ayrı ayrı talepte haklı olduğu anlaşılmış, birlikişi tarafından düzenlenen 15/7/2008 günlü raporda hesaplandığı üzere, ilâmda bozma sonrası hükmedilen karşı taraf vekâlet ücreti 34.313,50 TL ile icra vekâlet ücreti 45.159,00 TL olmak üzere toplam 79.472,50 TL talep edilebileceği, takip tarihi itibarıyla işlemiş faiz tutarının 1.063,71 TL olduğu kabul edilmiştir. Bu miktarlar üzerinden itirazın iptaline karar verilmiştir.

Dava konusu alacak likid ve belli olduğundan, İİK. 67/2 maddesi gereğince asıl alacağı %40'ı üzerinden inkâr tazminatına hükmedilmiştir."

11. Temyiz üzerine, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 21/1/2010 tarih ve E.2009/6471, K.2010/422 sayılı ilâmıyla, vekâlet sözleşmesinin temel dayanağının güven ve saygı ilişkisi olduğu, bu güveni sarsacak hareketlerde bulunulması sonucu mevcut ilişkinin bozulmasına başvurunun tutum ve davranışının yol açması halinde azlin haklı olduğu, vekâlet sözleşmesi devam ederken, başvurunun takip ettiği icra dosyasının akıbetini ve sonuçlanmasını beklemeden davalılara gönderdiği ihtarnamede, aralarındaki yazılı sözleşmede kararlaştırılan ücretten çok daha fahiş vekâlet ücreti talep ettiği, bu ücretlerin tahsili için azilden önce vekil edenler aleyhine dava açarak aralarındaki vekâlet sözleşmesinin esaslı unsurlarını ihlal ettiği, başvurunun vekâletten azledilmesinin haklı olduğu, bu nedenle tam vekâlet ücretine hükmedilemeyeceği gerekçesiyle karar bozulmuştur.

12. Karar düzeltme istemi, aynı Dairenin 7/6/2010 tarih ve E.2010/4028, K.2010/8055 sayılı ilâmı ile reddedilmiştir.

13. Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonunda 22/2/2011 tarih ve E.2010/279, K.2011/71 sayılı kararıyla; başvurunun, müvekkili tarafından azledilmesinin haklı olduğu, emek ve mesaisi dikkate alınarak asıl davada 3.000,00 TL, birleşen davada 5.000,00 TL vekâlet ücretinin uygun görüldüğü gerekçesiyle belirlenen miktarlar üzerinden davaların ayrı ayrı kısmen reddine karar verilmiştir.

14. Temyiz üzerine, Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 6/3/2012 tarih ve E.2011/8655, K.2012/5464 sayılı ilâmıyla "*dosyadaki yazılara, kararın bozmaya uygun olmasına, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve özellikle taraflar arasındaki 11/7/2002 tarihli Avukatlık Sözleşmesinde, 'hukuki yardımın konusunun' ;'kamulaştırmaz el atma nedeniyle bedelin tahsili' olarak kararlaştırılmış olması nedeniyle davacı avukatın kamulaştırmaz el atma nedeniyle açılacak davada hüküm altına alınacak bedelin tahsiline kadar sürecek olan vekalet görevini üstlenmiş olduğunun anlaşılmasına göre*", temyiz itirazlarının reddine ve hükmün onanmasına karar verilmiştir.

15. Karar düzeltme istemi, aynı Dairenin 14/11/2012 tarih ve E.2012/13533, K.2012/25448 sayılı ilâmı ile "*dosyadaki yazılara, Mahkeme kararında belirtilen ve Yargıtay ilâmında benimsenen gerektirici sebeplere göre*" reddedilmiştir.

16. Karar, başvurucuya 2/1/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

17. Başvurucu, 31/1/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

18. 12/1/2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "*Usul ekonomisi ilkesi*" kenar başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Hâkim, yargılamanın makul süre içinde ve düzenli bir biçimde yürütülmesini ve gereksiz gider yapılmasını sağlamakla yükümlüdür."

19. 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

20. Mahkemenin 10/3/2015 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvurusunun 31/1/2013 tarih ve 2013/988 numaralı bireysel başvurusu incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

21. Başvurucu, 2/4/2007 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı vekâlet alacağına tahsiline ilişkin davada usul ve yasaya uygun yargılama yapılmadığını, hukuka aykırı karar verildiğini, Mahkemece takdir edilen vekâlet ücretinin beş yıl süreyle sarf ettiği emeğini karşılamadığını, vekil sıfatıyla takip ettiği davada hükmedilen 34.313,50 TL vekâlet ücretine hak kazanmışken yaklaşık dört ay sonra müvekkiline gönderdiği vekillikten azledilmesine gerekçe gösterilen ihtarnamenin bu ücretten mahrum kalmasına sebep olamayacağını, azledilmesine müvekkili ile arasındaki ücret uyuşmazlığının neden olduğunu, takibini üstlendiği davada ihmali veya kusuru neticesinde meydana gelen bir zararın olmadığını, vekillikten azledilmesinin haklı olup olmadığı hususunda bilirkişiye başvurulmadan karar verilmesinin Yargıtayın önceki kararlarıyla çeliştiğini, Yargıtay kararlarının gerekçesiz olduğunu, yargılamanın makul sürede sonuçlanmadığını belirterek, eşitlik ilkesinin, angarya yasağının, çalışma ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini, ayrıca 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *"Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez"* ibaresinin, avukatın harcadığı emek ve mesaisinin yok sayılmasına neden olduğu gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme

22. Başvuru formu ve ekleri incelendiğinde, başvurusunun, Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı alacak davasının reddedilmesinin eşitlik ilkesini, angarya yasağını, çalışma ve adil yargılanma haklarını ihlal ettiğini ileri sürdüğü anlaşılmıştır. Anayasa Mahkemesi, başvurusunun ihlal iddialarına ilişkin nitelendirmesi ile bağlı olmayıp hukuki nitelendirmeyi bizzat yapar. Anılan ihlal iddiaları, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ile Mahkemece verilen kararın adil olup olmamasına ilişkin olduğundan, bu iddiaların tamamı adil yargılanma hakkının ihlali iddiası kapsamında nitelendirilmiştir. Başvurucunun 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *"Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez"* ibaresinin iptali istemi ile Yargıtay kararlarının gerekçesiz olduğuna yönelik ihlal iddiası ve makul sürede yargılama yapılmadığı yönündeki iddiası ayrıca değerlendirilmiştir.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

a. Yargılamanın Sonucu İtibarıyla Adil Olmadığı İddiası

23. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir:

"Bireysel başvuruda, kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz."

24. 30/3/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“Mahkeme, ... açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verebilir.”

25. 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrasında ise açıkça dayanaktan yoksun başvurular kapsamında değerlendirilen kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin şikâyetlerin bireysel başvuruda incelenemeyeceği kurala bağlanmıştır.

26. Anılan kurallar uyarınca, ilke olarak derece mahkemeleri önünde dava konusu yapılmış maddi olay ve olguların kanıtlanması, delillerin değerlendirilmesi, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması ile derece mahkemelerince uyumsuzlukla ilgili varılan sonucun esas yönünden adil olup olmaması bireysel başvuru incelemesine konu olamaz. Bunun tek istisnası, derece mahkemelerinin tespit ve sonuçlarının adaleti ve sağduyuyu hiçe sayan tarzda bariz takdir hatası veya açık keyfilik içermesi ve bu durumun kendiliğinden bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlükleri ihlal etmiş olmasıdır. Bu çerçevede, kanun yolu şikâyeti niteliğindeki başvurular, bariz takdir hatası veya açık keyfilik bulunmadıkça Anayasa Mahkemesince incelenemez (B. No: 2012/1027, 12/2/2013, § 26).

27. Başvuru konusu olayda başvurucu, davalıların vekili olarak takip ettiği davanın ilâmlı icra aşamasında sebepsiz olarak vekâletten azledildiğini, vekâlet ücretinin ödenmediğini, vekâlet ücretinin ödenmesi amacıyla Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2007/145 sayılı dosyasında açtığı davada, alınan bilirkişi raporlarında vekâlet görevinden haksız olarak azledildiğinin vurgulanmasına karşın bu durumun Mahkemece dikkate alınmadığını, Yargıtayın yerleşik içtihatlarına aykırı olarak bilirkişi raporuna başvurmadan vekâlet görevinden azledilmesinin hukuka uygun olduğu hakkında kendiliğinden tespitte bulunduğu, vekâlet ücreti konusunda tarafların anlaşmaması olmasına rağmen taraflar arasında bir sözleşmenin var olduğu yönünde karar verildiğini, 1136 sayılı Kanun'da öngörülen sınırlar içinde vekâlet ücreti talep ettiğini, birleşen E.2007/327 sayılı davanın kısmen reddedilmesi sonucunda ise vekil olarak takip ettiği davada hükmedilen vekâlet ücretinin ödenmemesi nedeniyle kazanılmış hakkına dokunulduğunu belirterek, adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

28. Mahkemece, tarafların dilekçeleri ve delilleri toplanmış, asıl davanın kabulüne ve birleşen davanın kısmen reddine karar verilmiştir (bkz. § 10).Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin 21/1/2010 tarihli ilâmıyla, vekâlet sözleşmesinin temel dayanağının güven ve saygı ilişkisi olduğu, bu güveni sarsacak hareketlerde bulunulması sonucu mevcut ilişkinin bozulmasına başvurucunun tutum ve davranışının yol açması halinde azlin haklı olduğu, vekâlet sözleşmesi devam ederken, başvurucunun takip ettiği icra dosyasının akıbetini ve sonuçlanmasını beklemeden davalılara gönderdiği ihtarnamede, aralarındaki yazılı sözleşmede kararlaştırılan ücretten çok daha fahiş vekâlet ücreti talep ettiği, bu ücretlerin tahsili için azilden önce vekil edenler aleyhine dava açarak aralarındaki vekâlet sözleşmesinin esaslı unsurlarını ihlal ettiği, başvurucunun vekâletten azledilmesinin haklı olduğu, bu nedenle tam vekâlet ücretine hükmedilemeyeceği gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesinin kararı bozulmuştur. Mahkemece bozmaya uyularak davaların kısmen reddine karar verilmiş, Yargıtayın 6/3/2012 tarihli ilâmı ile karar onanmış ve karar düzeltme isteminin aynı Dairenin 14/1/2012 tarihli ilâmıyla reddedilmesi üzerine kesinleşmiştir.

29. Mahkemenin gerekçesi ve başvuruçunun iddiaları incelendiğinde, iddiaların özünün Derece Mahkemeleri tarafından delillerin değerlendirilmesinde ve hukuk kurallarının yorumlanmasında isabet olmadığına ve esas itibarıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

30. Başvuruçunu, Yargıtayın, vekâlet görevinden azledilme hususunun haklılığının tespiti amacıyla bilirkişi incelemesi yapılması yönünde içtihadının bulunduğunu, kendi dava dosyası bakımından böyle bir değerlendirmede bulunmadığını belirterek, adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

31. Aynı hukuki metne ilişkin olarak, aynı derecedeki bağımsız yargı mercileri arasındaki yorum ve içtihat farklılıkları tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemeyeceği gibi, temyiz mercilerinin, uyuşmazlıklara ilişkin olarak tarafların talepleri ve delilleri arasındaki yorum farklılıkları da tek başına adil yargılanma hakkının ihlali niteliğinde kabul edilemez (B. No: 2013/3351, 18/9/2013, § 45).

32. Öte yandan başvuruçunu, bilirkişi raporları yok sayılarak ve teknik konularda bilirkişinin uzmanlık alanına girilerek Yargıtay tarafından bozma kararı verildiğini belirterek, adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

33. 6100 sayılı Kanun'un 266. maddesi şöyledir:

“Mahkeme, çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde, taraflardan birinin talebi üzerine yahut kendiliğinden, bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasına karar verir. Hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz.”

34. Somut olayda Mahkemece, asıl davanın kabulüne birleşen davanın kısmen reddine dair verilen karar, Yargıtay 13. Hukuk Dairesi tarafından hukuki yönden incelenmiş, dava konusu olayda başvuruçunun vekillik görevinden azledilmesine ilişkin delillerin değerlendirilmesi suretiyle hükmün bozulmasına karar verilmiştir. Bilirkişi incelemesi yapılması konusunda takdir hakkı mahkeme hâkimine ait olup, mahkemece resen veya taraflardan birinin talebi üzerine bilirkişi raporu alınmasına karar verilebilir. Ancak hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgiyle çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişiye başvurulamaz (B.No: 2013/5703, 17/11/2014, § 44). Başvuruçunun, teknik konularda bilirkişilerin uzmanlık alanına girilerek karar verildiği iddialarının da Yargıtay tarafından delillerin değerlendirilmesine ve hukuk kurallarının yorumlanmasına yönelik olduğu, Mahkeme ve Yargıtay kararlarında bariz takdir hatası veya açık keyfilik oluşturan herhangi bir durum da bulunmadığı anlaşılmıştır.

35. Açıklanan nedenlerle, başvuruçunu tarafından ileri sürülen iddiaların kanun yolu şikâyeti niteliğinde olduğu, Derece Mahkemesi kararlarının bariz takdir hatası veya açık keyfilik de içermediği anlaşıldığından, başvuruçunun bu kısmının, diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin “açıkça dayanaktan yoksun olması” nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiği İddiası

36. Anayasa'nın 141. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.”

37. Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır. Maddeyle güvence altına alınan hak arama

özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisidir. Bu bağlamda Anayasa'nın, bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılmasını ifade eden 141. maddesinin de, hak arama hürriyetinin kapsamının belirlenmesinde gözetilmesi gerektiği açıktır(B. No: 2013/307, 16/5/2013, § 30).

38. Temyiz mercilerinin kararlarının tamamen gerekçeli olması zorunlu değildir. Temyiz merciinin yargılamayı yapan mahkemenin kararıyla aynı fikirde olması ve bunu ya aynı gerekçeyi kullanarak ya da basit bir atıfla kararına yansıtması yeterlidir. Burada önemli olan husus, temyiz merciinin bir şekilde temyizde dile getirilmiş ana unsurları incelediğini, derece mahkemesinin kararını inceleyerek onadığını ya da bozduğunu göstermesidir(B. No: 2013/5486, 4/12/2013, § 57).

39. Başvurucu, bozma kararı doğrultusunda Mahkemece verilen kararın temyizi üzerine Yargıtay tarafından gerekçesiz şekilde onandığını ve karar düzeltme istemlerinin gerekçe gösterilmeksizin reddedildiğini ileri sürmüştür.

40. Somut olayda, başvurusunun açtığı davada Mahkemece, başvurusunun iddiaları, davalıların savunması, taraflar arasındaki sözleşme hükümleri değerlendirilmiş, bilirkişi raporu alınarak, davalıların, vekâlet sözleşmesine aykırı olarak sözleşmeyi feshettiği gerekçesiyle asıl davanın kabulüne ve birleşen davanın kısmen reddine karar verilmiştir (bkz. § 10). Kararın temyizi üzerine Yargıtay 13. Hukuk Dairesince, tüm deliller değerlendirilerek, taraflar arasındaki sözleşmenin davalılar tarafından feshedildiği ancak, sözleşmenin feshinde başvurusunun, aralarında vekâlet sözleşmesi devam etmekte iken davalı müvekkilleri aleyhine icra takibi başlatması nedeniyle kusurlu olduğu, dolayısıyla tam vekâlet ücreti talep etme hakkına sahip olmadığı ancak yaptığı işlerden dolayı emek ve mesaisi gözetilerek hak ve nesafete göre ücret talep edebileceği, bu sonuca uygun bir karar verilmesi gerektiği belirtilerek hükmün bozulmasına karar verilmiştir (bkz. § 11). Karar düzeltme istemi, Yargıtay 13. Hukuk Dairesince reddedilmiştir (bkz. § 12). Mahkemece bozma kararına uyularak ve bozma ilâmında belirtilen gerekçeler kabul edilerek, sözleşmenin feshinde başvurusunun kusurlu olduğu gerekçesiyle asıl ve birleşen davanın kısmen reddine hükmedilmiştir. Temyiz üzerine Yargıtay 13. Hukuk Dairesince, Mahkemece verilen kararın gerekçesine atıf yapılarak ve bu gerekçe kabul edilerek hüküm onanmış ve karar düzeltme istemi aynı Daire tarafından reddedilmiştir (bkz. §§ 14-15). Dolayısıyla Yargıtay kararlarının gerekçesiz olduğundan da söz edilemez.

41. Açıklanan nedenlerle; gerekçeli karar hakkına yönelik bir ihlalin olmadığı açık olduğundan, başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

c. 1136 sayılı Kanun'un 174. Maddesinin İkinci Fıkrasının Kısmen İptali Talebi

42. 6216 sayılı Kanun'un '*Bireysel başvuru hakkı*' kenar başlıklı 45. maddesinin (3) numaralı fıkrası şöyledir:

"Yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz."

43. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü ve 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkraları uyarınca, Anayasa'da güvence altına alınmış temel hak ve

özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiğini iddia eden kişilere Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı tanınmıştır.

44. 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (3) numaralı fıkrasında ise yasama işlemleri ile düzenleyici idari işlemlerin doğrudan bireysel başvuru konusu yapılamayacağı açıkça düzenlenmektedir.

45. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolu, kamusal bir düzenlemenin soyut biçimde Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülmesini sağlayan bir yol olarak düzenlenmemiştir.(B. No: 2012/237, 26/3/2013, § 20).

46. Bir yasama işleminin, temel hak ve özgürlüğün ihlaline neden olması durumunda, bireysel başvuru yoluyla doğrudan yasama işlemine değil ancak yasama işleminin uygulanması mahiyetindeki işlem, eylem ve ihmallere karşı başvuru yapılabilecektir. Bu şekilde bireysel başvuru yolunun kullanılabilmesi için söz konusu işlem, eylem ve ihmallere karşı varsa başvurulabilecek kanun yollarının da daha öncesinde tüketilmiş olması gerekmektedir (B. No: 2013/4061, 30/9/2013, § 12).

47. Başvuru dilekçesinde, 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez*" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali gerektiği iddia edilmiştir. Bireysel başvuru kapsamında, bir yasama işleminin doğrudan ve soyut olarak Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvuru yapılamaz.

48. Açıklanan nedenlerle, doğrudan ve soyut olarak yasama işlemlerinin iptali talebini içerdiği anlaşılan başvurunun bu kısmının '*konu bakımından yetkisizlik*' nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

d. Yargılamanın Süresinin Makul Olmadığı İddiası

49. Başvuru formu ile eklerinin incelenmesi sonucunda, açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun bu kısmının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

50. Başvurucu, 2/4/2007 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinde açtığı vekâlet alacağı'nın tahsiline ilişkin alacak davasında yargılamanın makul sürede tamamlanmadığını belirterek, Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

51. Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan bir hak ihlali iddiasını içeren başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi mümkün olmayıp (B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18), Sözleşme metni ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararlarından ortaya çıkan ve adil yargılanma hakkının somut görünümleri olan alt ilke ve haklar, Anayasa'nın 36. maddesinde yer verilen adil yargılanma hakkının da unsurlarıdır. Anayasa Mahkemesi de Anayasa'nın 36. maddesi uyarınca inceleme yaptığı birçok kararında, ilgili hükmü Sözleşme'nin 6. maddesi ve AİHM içtihadı ışığında yorumlamak suretiyle, Sözleşme'nin lafzı içeriğinde yer alan ve AİHM içtihadıyla adil yargılanma hakkının kapsamına dâhil edilen ilke ve haklara, Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında yer vermektedir. Somut başvurunun dayanağını oluşturan makul sürede yargılanma hakkı da yukarıda belirtilen ilkeler uyarınca adil yargılanma hakkının kapsamına

dâhil olup, ayrıca davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğunu belirten Anayasa'nın 141. maddesinin de Anayasa'nın bütünselliği ilkesi gereği, makul sürede yargılanma hakkının değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulması gerektiği açıktır (B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 38-39).

52. Davanın karmaşıklığı, yargılamanın kaç dereceli olduğu, tarafların ve ilgili makamların yargılama sürecindeki tutumu ve başvurucaunun davanın hızla sonuçlandırılmasındaki menfaatinin niteliği gibi hususlar, bir davanın süresinin makul olup olmadığının tespitinde göz önünde bulundurulması gereken kriterlerdir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 41-45).

53. Anayasa'nın 36. maddesi ve Sözleşme'nin 6. maddesi uyarınca, medeni hak ve yükümlülüklerle ilişkin uyuşmazlıkların makul sürede karara bağlanması gerekmektedir. Başvuru konusu alacak davasında, 1086 sayılı mülga Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu ve 6100 sayılı Kanun'da yer alan usul hükümlerine göre yürütülen somut yargılama faaliyetinin, medeni hak ve yükümlülükleri konu alan bir yargılama olduğunda kuşku yoktur (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 49).

54. Medeni hak ve yükümlülüklerle ilgili uyuşmazlıklara ilişkin makul süre değerlendirmesinde, sürenin başlangıcı kural olarak, uyuşmazlığı karara bağlayacak yargılama sürecinin işletilmeye başlandığı, başka bir deyişle davanın ikame edildiği tarih olup, somut başvuru açısından bu tarih 2/4/2007 tarihidir.

55. Sürenin bitiş tarihi ise, çoğu zaman icra aşamasını da kapsayacak şekilde yargılamanın sona erme tarihidir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, § 52). Somut başvuru açısından bu tarih, Yargıtay tarafından karar düzeltme isteminin reddedildiği 14/11/2012 tarihidir.

56. Başvuruya konu yargılama sürecinin incelenmesinde, 2/4/2007 tarihinde Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan davada, 29/1/2009 tarihli kararla Mahkemenin E.2007/327 sayılı dosyasının, E.2007/145 sayılı dava dosyasında birleştirilmesine karar verildiği, toplamda üç farklı bilirkişi raporu alındığı, 29/1/2009 tarihinde İlk Derece Mahkemesince asıl davanın kabulüne, birleşen davanın ise kısmen reddine karar verildiği, kararın temyizi üzerine Yargıtayın 21/1/2010 tarihli ilâmiyle bozulduğu, karar düzeltme isteminin ise aynı Dairenin 7/6/2010 tarihli ilâmiyle reddedildiği, Mahkemece bozmaya uyularak yapılan yargılama sonucunda 22/2/2011 tarihinde asıl dava ve birleşen davanın kısmen reddedildiği, temyiz üzerine Yargıtayın 6/3/2012 tarihli ilâmiyle İlk Derece Mahkemesi kararının onandığı, karar düzeltme isteminin Yargıtay tarafından verilen 14/11/2012 tarihli ilâmla reddedildiği ve bu tarihte kararın kesinleştiği anlaşılmaktadır.

57. 6100 sayılı Kanun'un öngördüğü yargılama usullerine tabi mahkemeler nezdindeki yargılamaların makul sürede tamamlanmadığı yönündeki iddialar daha önce bireysel başvuru konusu yapılmış ve Anayasa Mahkemesi tarafından, özellikle yargılamada sürati temin etmeye hizmet eden özel usul hükümlerinin nazara alınmadığı göz önünde bulundurulmak üzere makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği yönünde karar verilmiştir (B. No: 2012/13, 2/7/2013, §§ 34-64).

58. Başvuruya konu vekâlet ücreti alacağına tahsili davasının incelenmesinde; hukuki meselenin çözümündeki güçlük, maddi olayların karmaşıklığı, delillerin toplanmasında karşılaşılan engeller, taraf sayısı gibi kriterler dikkate alındığında karmaşık olmaktan uzaktır. Başvurucaunun tutum ve davranışlarıyla ve usuli haklarını kullanırken özensiz davranmasıyla yargılamanın uzamasına sebep olduğu da söylenemez. Anılan davaya bütün olarak bakıldığında, somut başvuru açısından farklı bir karar verilmesini gerektirecek

bir yön bulunmadığı, söz konusu beş yıl yedi ay on iki günlük yargılama sürecinde makul olmayan bir gecikmenin olduğu sonucuna varılmıştır.

59. Açıklanan nedenlerle, başvurunun Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

60. Başvurucu, adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinin tespitini, 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesinin ikinci fıkrasının kısmen iptalini ve yargılamanın yenilenmesini talep etmiştir.

61. 6216 sayılı Kanun'un "Kararlar" kenar başlıklı 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

"Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez.

Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir."

62. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, esas inceleme sonunda ihlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedileceği belirtilmiş, ancak yerindelik denetimi yapılamayacağı, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

63. Başvuru konusu olayda, başvurunun makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte, başvuruya konu olan yargılama sürecinin kesinleşerek sona erdiği dikkate alındığında, başvurunun da tazminat talebi bulunmaması nedeniyle ihlalin tespiti dışında sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gereken bir husus bulunmadığı anlaşılmaktadır.

64. Başvurucu tarafından yapılan ve dosyadaki belgeler uyarınca tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan 1.698,35 TL yargılama giderinin başvurucaya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun,

1. Yargılamanın sonucunun adil olmadığı yönündeki iddiasının "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,
2. Gereççeli karar hakkının ihlal edildiği yönündeki iddiasının "açıkça dayanaktan yoksun olması" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. 1136 sayılı Kanun'un 174. maddesinin ikinci fıkrasının kısmen iptali yönündeki talebinin "*konu bakımından yetkisizlik*" nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği yönündeki iddialarının KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

5. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

B. Başvurucunun diğer taleplerinin reddine,

C. Başvurucu tarafından yapılan 198,35 TL harç ve 1.500,00 TL vekâlet ücretinden oluşan 1.698,35 TL yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

D. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucunun Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına; ödemede gecikme olması halinde, bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal faiz uygulanmasına,

10/3/2015 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI